



[Omrežje e-seniorji 55+](#)

Če nekomu povemo vse, kar vemo, nam še vedno vse ostane.

Sandwich Generation

Dr. Jožica Knez Riedl, profesorica
Center za zaslužne profesorje in upokojene visokošolske učitelje,
Univerza v Mariboru
Jusa.Riedl@gmail.com

Prispevek za razpravo na sestanku [Omrežja e-seniorji 55+](#) 05.12.2023

Želim izpostaviti problem, ki je pereč tudi pri nas. Gre za ti. sendvič generacijo (originalno sandwich generation), za njeno pomembno družbeno vlogo, a tudi emocionalno, fizično izčrpanost in finančno obremenjenost ljudi, ki sodijo vanjo. V ZDA, kjer so že nekaj let pred nami zaznali ta problem, se ljudje že povezujejo, da bi ga rešili. Verjamem, da tudi drugod. Zanimajo me že obstoječe rešitve in ideje, pri nas pa tudi druge.

Sendvič generacijo pojmujejo sicer na več načinov. Nekateri vidijo kot tako skupino zaposlenih ljudi, pred upokojitvijo, ki ji tesno in tudi nestrpno sledijo mlajši sodelavci oziroma iskalci zaposlitev. A vse bolj se uveljavlja gledanje na tako generacijo v kontekstu oskrbe drugih, predvsem starejših svojcev (Poo, 2015, Burke, Calvano, 2017). Praviloma gre za oskrbo ostarelih in nemočnih družinskih članov na njihovem domu, brez plačila oziroma nadomestila (Chang, 2023). Zakaj sendvič generacija? Ta izraz se je razširil po vsem svetu, le redki ga prevajajo v svoj jezik (npr. Italijani kot Panini Generazione). Prebivalci, ti. baby boomerji, srednjih let (med 40 in 60), imajo še sami otroke, ki se morda še šolajo ali snujejo svoje kariere in lastne družine. Spričo današnje negotovosti v poslu in glede zaposlitev se mnogi odrasli otroci znova obračajo po pomoč k staršem. Hkrati pa se taisti starši na drugi strani soočajo s problemom oskrbe ostarelih, bolnih lastnih staršev in drugih sorodnikov. To se še vedno pojmuje kot samoumevna vloga odraslih otrok, predvsem hčera, kot odraz ljubezni in hvaležnosti. Vendar sta se povsod, ne le v Ameriki, drastično spremenila način dela in življenja nasploh, drugačne pa se tudi družine. Te imajo vse manj družinskih članov, mnoge med njim imajo le enega potomca (družine z edinci) in vse več je takih, kjer so matere pa tudi očetje samohranilke oz. samohranilci. Ni preprosto ob delu in gospodinjstvu dobro in pravilno skrbeti za ostarele starše, četudi ob pomoči zunanjih oskrbovalcev. Domači oskrbovalci so praviloma v stiski, v primežu različnih potreb, ki bi jih morali uravnotežiti. Mučijo jih mešani občutki, dvomi, ali nudijo svojcu dovolj pravilne pomoči, poleg ljubeče naklonjenosti. Razpeti med svojimi obveznostmi v službi in družini postajajo kronično utrujeni, ni jih malo, ki občutijo izgorelost, a tudi finančno breme, četudi niso revni. Zmanjkuje jim časa zase in sami sebi ne posvečajo

dovolj pozornosti. Nekateri zapadejo v depresijo. Te travme so tako razširjene, da se govori o kolektivni travmi (Waters, 2022).

Seveda se zastavljajo vprašanja, kako urediti tudi to področje oskrbovanja. Pozornost je treba usmeriti na te domače oskrbovalce, podobno kot so se že razvile oblike pomoči za sorodnike ljudi, obolelih za demenco. Podrobno je treba preučiti zakon o dolgotrajni oskrbi, kakšno pomoč nudi oskrbovalcem družinskega člana. Po prvotnih napovedih naj bi v začetku l. 2024 zaživel inštitut oskrbovalca družinskega člana. Prepričana sem, da je za njihov status poleg zakonske pomoči, potrebno veliko medgeneracijskega razumevanja in solidarnosti.

Čeprav je poklic oskrbovalca eden najperspektivnejših, so znane težave, ki nastajajo zaradi njihovega pomanjkanja v socialnih ustanovah pa tudi v domačem okolju oskrbovancev. Ta gordijski vozol moramo vsi pomagati razreševati. Na družinski oskrbi dela in je v Sloveniji že veliko prispeval Inštitut Antona Trstenjaka.

Literatura:

Ai – Jen Poo, The Age of Dignity, Preparing for the Elder Boom in a Changing America, The New Press, New York, London, 2015

R. J. Burke, L. M. Calvano: The Sandwich Generation Carrying for Oneself and Others at Home and at Work, EE Elgar, Cheltenham UK, 2017

E. Chang, The sandwich generation is changing – the stress remains, The Washington Post, <https://www.washingtonpost.com/parenting> [11.09.2023]

S. Waters, Sandwich Generation: Definition and How to Help, May 27, 2022, BetterUp, <https://www.better.up.com/blog/sandwich-generation>[18.09.2023]

REPUBLIKA SLOVENIJA GOV.SI, Informacija o spremembi Zakona o dolgotrajni oskrbi - kaj zakon prinaša, <https://www.gov.si/zbirke/projekti-in-programi/informacije-o-spremembah-zakona-o-dolgotrajni-oskrbi-kaj-zakon-prinasa/> [19.09.2023]

Inštitut Antona Trstenjaka <http://www.inšt-antonatrstenjaka.si>: [druzinskaoskrba](#) [20.09.2023]